

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 16 50
F: 01 478 16 50
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

URAD PREDSEDNIKA REPUBLIKE
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE
USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNA REVIZIJSKA KOMISIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC REPUBLIKE SLOVENIJE
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA
FISKALNI SVET
SODNI SVET
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO
DRŽAVNO ODVETNIŠTVO

OBČINE
ZDRUŽENJE OBČIN SLOVENIJE
SKUPNOST OBČIN SLOVENIJE
ZDRUŽENJE MESTNIH OBČIN SLOVENIJE

MINISTRSTVA
ORGANI V SESTAVI MINISTRSTEV
VLADNE SLUŽBE
UPRAVNE ENOTE

Številka: 0100-222/2020/1
Datum: 15.4.2020

Zadeva: Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) - pojasnila

Spoštovani,

dne 10.4.2020 je bil v Uradnem listu RS, št. 49/20 objavljen Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (v nadaljevanju: ZIUZEOP), ki je začel veljati naslednji dan po objavi, torej 11.4.2020.

Skladno z 20. členom ZIUZEOP ukrepi iz III. dela zakona ter iz aktov, sprejetih na njegovi podlagi, veljajo **od 13. marca 2020 do 31. maja 2020**, če ta zakon ne določa drugače. Če do 15. maja 2020 epidemija ni preklicana, se roki izteka ukrepov, ki so določeni na 31. maj 2020, podaljšajo za 30 dni.

ZIUZEOP v 9. poglavju z naslovom »PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ TER PREMESTITVE V JAVNEM SEKTORJU« ureja za javni sektor nekatere posebnosti, in sicer naslednje:

1. začasna premestitev zaradi nujnih delovnih potreb v času epidemije (66. člen),
2. delo preko polnega delovnega časa v času epidemije (67. člen),
3. zaposlitev zaradi nujnih delovnih potreb v času epidemije (68. člen),
4. znižanje plač in nadomestil plač funkcionarjev (69. člen),
5. nadomestilo plače zaradi epidemije (70. člen),
6. dodatek za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije (71. člen).

V nadaljevanju podajamo pojasnila zgoraj navedenih določb ZIUZEOP, ki veljajo za javni sektor.

Na tem mestu opozarjamo še, da ZIUZEOP v 22. členu določa upravičene delodajalce, ki lahko uveljavljajo povračilo nadomestila plače in pri tem že v prvem odstavku določa, da lahko pravico do povračila nadomestila plače delavcem na začasem čakanju na delo in zaradi odsotnosti iz razloga višje sile uveljavlja vsak delodajalec v Republiki Sloveniji, razen:

- neposredni ali posredni uporabnik proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna občine, katerega delež prihodkov iz javnih virov je bil v letu 2019 višji od 70 odstotkov,
- delodajalec, ki opravlja finančno ali zavarovalniško dejavnost, ki spada v skupino K po standardni klasifikaciji dejavnosti.

Upošteva se navedeno torej neposredni ali posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov ne morejo uveljavljati povračila sredstev za nadomestila, če je bil njihov delež sredstev iz javnih virov v letu 2019 višji od 70 odstotkov.

Delodajalec, ki je neposredni ali posredni proračunski uporabnik in katerega delež prihodkov iz javnih virov je bil v letu 2019 nižji od 70 odstotkov, je upravičen do povračila nadomestila plače v deležu, ki je enak deležu njegovih prihodkov iz nejavnih virov.

Opozoriti je treba še, da ZIUZEOP v tretjem odstavku 1. člena zakona opredeljuje izraz »višja sila«, in določa, da ta izraz, uporabljen v 1.1. podpoglavju 1. poglavja III. dela tega zakona, v tem zakonu pomeni epidemijo.

1. Začasna premestitev zaradi nujnih delovnih potreb v času epidemije (66. člen)

ZIUZEOP v 66. členu ureja možnost začasne premestitve javnega uslužbenca v času epidemije, in sicer določa, da je javnega uslužbenca dopustno z njegovim soglasjem in tudi brez njegovega soglasja začasno premestiti:

- na drugo delovno mesto v okviru istega delodajalca ali
- na enako ali drugo delovno mesto k drugemu delodajalcu.

Navedeni začasni ukrep je potreben zaradi zagotavljanja nemotenega procesa del oziroma zaradi nujnih delovnih potreb, da bo možno zelo hitro reševati kadrovske težave pri delodajalcih v javnem sektorju. V javnem sektorju so delodajalci Republika Slovenija za državne organe, vsaka posamezna občina, javni zavodi, javne agencije, javni skladi in javni gospodarski zavodi. Premestitev na drugo delovno mesto je možna le v okviru delodajalca Republika Slovenija in v okviru posamezne občine, saj to dopušča in tudi ureja Zakon o javnih uslužbencih. Pri ostalih delodajalcih javnega sektorja, kjer se za urejanje delovnih razmerij uporablja ZDR-1, pa premestitev na drugo delovno mesto ni možna, možna je le sprememba pogodbe o zaposlitvi, prav tako ni možna premestitev med delodajalci. Za hitro reševanje kadrovskih potreb je torej nujen začasni interventni ukrep, ki bo omogočil premestitev v okviru istega delodajalca in tudi k drugemu delodajalcu v javnem sektorju, in sicer brez postopka objave prostega delovnega mesta, kot to zahteva ZDR-1, in brez prenehanja in ponovnega sklepanja pogodbe o zaposlitvi.

Zakon določa, da ima javni uslužbenec, ki začasno opravlja drugo delo, pravico do plače za delo, ki ga opravlja, in druge pravice iz delovnega razmerja, razen če so plača, ki bi jo prejemal, in druge pravice, do katerih bi bil upravičen, če bi opravljal svoje delo brez premestitve, zanj ugodnejše. V tem primeru javnemu uslužbencu pripadajo pravice, ki so zanj ugodnejše. Temeljno načelo zakona je, da javni uslužbenec, ki bo začasno premeščen, ne biti v slabšem položaju.

Skladno z ZIUZEOP bo pogoje za začasno premestitev in vsebino sklepa o začasni premestitvi, javne uslužbenca, ki jih ni dopustno začasno premestiti, ter način izplačevanja plače, povračil stroškov in drugih prejemkov določila vlada z uredbo.

2. Delo preko polnega delovnega časa v času epidemije (67. člen)

ZIUZEOP določa izjemo od časovnih omejitev pri delu preko polnega delovnega časa. Zakon določa, da lahko nadrejeni ne glede na določbe ZDR-1 in drugih zakonov glede časovnih omejitev dnevne delovne obveznosti, dnevnega in tedenskega počitka ter opravljenih ur dela preko polnega delovnega časa, v času trajanja epidemije, ko ni mogoče na drugačen način opraviti nujnih nalog, javnemu uslužbencu brez njegovega soglasja odredi, da po poteku delovnega časa, brez prekinitve dela, ki bi javnemu uslužbencu omogočila počitek, kot ga določa ZDR-1, dokonča začetno nalogo ali opravi nujno delo.

Tako odrejeno delo preko polnega delovnega časa lahko traja največ 20 ur na teden oziroma 80 ur na mesec. Delo preko polnega delovnega časa lahko s soglasjem javnega uslužbenca traja tudi dalj časa od navedenih omejitev.

Bistvo tega začasnega ukrepa je izjema glede časovnih omejitev dnevne delovne obveznosti, dnevnega in tedenskega počitka ter glede števila ur dela preko polnega delovnega časa, saj gre v času epidemije za nujne naloge, ki jih je treba opraviti. Navedena določba se torej uporabi, ko res ni mogoče drugače opraviti naloge ali dela, sicer pa je treba delo organizirati na način, da veljajo in se spoštujejo omejitve glede delovne obveznosti ter pravila glede zagotavljanja počitkov in odmorov med delom.

3. Zaposlitev zaradi nujnih delovnih potreb v času epidemije (68. člen)

Delodajalec lahko zaradi nujnih delovnih potreb sklene pogodbo o zaposlitvi za določen čas brez javne objave prostega delovnega mesta. V tem primeru se lahko pogodba o zaposlitvi sklene za določen čas, vendar najdalj za obdobje do 30. septembra 2020.

Tudi v tem primeru gre za začasen ukrep, ki gre je možno uporabiti v nujnih primerih, sicer pa veljajo pravila glede sklepanja pogodb o zaposlitvi, ko jih glede obveznosti objave prostega delovnega mesta določajo tako ZDR-1 kot ZJU in tudi zakon, ki ureja trg dela.

4. Znižanje plač in nadomestil plač funkcionarjev (69. člen in 108. člen)

a) Znižanje plač funkcionarjem

Prvi odstavek 69. člena ZIUZEOP določa, da se funkcionarjem, ki so v Prilogi 3 Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18) uvrščeni v plačnih podskupinah A1, A2 in A4, razen funkcionarjem Ustavnega sodišča Republike Slovenije, zaradi epidemije določi znižanje plač za znesek v višini 30% osnovne plače posameznega funkcionarja. V tretjem odstavku istega člena je določeno, da se na način iz prvega odstavka tega člena določijo tudi plače osebam, ki status funkcionarja pridobijo po uveljavitvi tega zakona.

Skladno z navedeno določbo znižanje plač velja za tiste funkcionarje iz plačnih podskupin A1 (Predsednik republike in funkcionarji izvršilne oblasti), A2 (Funkcionarji zakonodajne oblasti) in A4 (Funkcionarji v drugih državnih organih z izjemo funkcionarjev Ustavnega sodišča RS), katerih funkcije so uvrščene v plačni razred v veljavni prilogi 3 ZSPJS.

Osebam, ki bodo status funkcionarja pridobile po uveljavitvi ZIUZEOP, torej od vključno 11.4.2020 dalje, se bo prav tako plača znižala za znesek v višini 30% osnovne plače.

Predlagamo, da se za ta namen uporabi šifra Z610 iz Uredbe o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 14/09, 23/09, 48/09, 113/09, 25/10, 67/10, 105/10, 45/12, 24/13, 51/13, 12/14, 24/14, 52/14, 59/14, 24/15, 3/16, 70/16, 14/17, 68/17, 6/19, 51/19, 59/19 in 78/19: v nadaljevanju: Uredba)

b) Znižanje nadomestil plač funkcionarjev

Drugi odstavek 69. člena ZIUZEOP določa, da se ne glede na določbe predpisov, ki določajo višino nadomestila plače funkcionarju po prenehanju funkcije, plača funkcionarja, določena v skladu s prvim odstavkom tega člena, upošteva kot osnova za določitev višine nadomestila plače funkcionarju po prenehanju funkcije.

Navedeno pomeni, da se tudi višina nadomestila plače funkcionarja po prenehanju funkcije določi tako, da se v osnovo za določitev višine nadomestila upošteva znižana plača funkcionarja za znesek v višini 30% osnovne plače.

Nadomestila plače funkcionarjem, ki so že bila določena pred uveljavitvijo tega zakona, torej pred 11.4.2020 pa se z dnem uveljavitve tega zakona uskladijo z drugim odstavkom 69. člena tega zakona. Uskladitev izvede organ, ki je odločil o pravici do nadomestila plače po prenehanju funkcije, najpozneje v osmih dneh po uveljavitvi tega zakona (108. člen ZIUZEOP).

5. Nadomestila plače zaradi epidemije (70. člen)

ZIUZEOP za javni sektor v 70. členu določa nadomestila plač za primere:

- čakanja na delo zaradi epidemije,
- karantene,
- višje sile.

Tudi določba 70. člena ZIUZEOP, ki ureja nadomestila plače javnim uslužbencem in funkcionarjem **velja za obdobje od 13. marca do 31. maja 2020**. Proračunski uporabniki, ki so za mesec marec obračunali nadomestila plače v skladu s prejšnjo ureditvijo, **morajo ustrezno poračunati nadomestila plače**.

a) Čakanje na delo

Skladno s tretjim odstavkom 70. člena ZIUZEOP je lahko javni uslužbenec zaradi epidemije, ko ni možno opravljati dela, najdlje do 31. maja 2020, pisno napoten na čakanje na delo s pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga. Predstojnik v pisni napotitvi določi čas čakanja na delo, možnosti in način poziva javnemu uslužbencu, da se predčasno vrne na delo, ter višino nadomestila plače. Zoper pisno napotitev na čakanje na delo ni pritožbe.

V vsakem primeru, ko zaradi epidemije dela ni bilo oziroma ne bo možno opravljati in je oziroma bo delodajalec napotil javnega uslužbenca na čakanje na delo, bo imel javni uslužbenec pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga. ZDR-1 za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga določa pravico do nadomestila plače v višini 80% osnove (138. člen ZDR-1). Osnova je določena v sedmem odstavku 137. člena ZDR-1, skladno s katerim pripada delavcu nadomestilo plače v višini povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih treh mesecev oziroma iz obdobja dela v zadnjih treh mesecih pred začetkom odsotnosti. Če delavec v obdobju zaposlitve v zadnjih treh mesecih ni delal in je za ves čas prejemal nadomestilo plače, je osnova za nadomestilo enaka osnovi za nadomestilo plače v zadnjih treh mesecih pred začetkom odsotnosti. Če delavec v celotnem obdobju zadnjih treh mesecev ni prejel niti ene mesečne plače, mu pripada nadomestilo plače v višini osnovne plače, določene v pogodbi o zaposlitvi. Višina nadomestila plače ne sme presegati višine plače, ki bi jo delavec prejel, če bi delal. **Pri izplačilu nadomestila plače se uporabi šifra G088.**

Na tem mestu opozarjamo, da je ZIUZEOP določil nov razlog za napotitev na čakanje na delo, to je epidemija in je za ta namen tudi določil osnovo in višino nadomestila. Zato v teh primerih ni možno uporabljati določb kolektivnih pogodb dejavnosti in poklicev v delu, v katerem določajo nadomestila plače za čas čakanja na delo.

b) Karantena

Skladno s prvim odstavkom 70. člena ZIUZEOP imata javni uslužbenec in funkcionar, ki zaradi odredene karantene ne moreta opravljati dela v skladu s sklenjeno pogodbo o zaposlitvi ali izvrševati funkcije, delodajalec pa jima ne more organizirati dela na domu, pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga.

Nadomestilo plače v skladu s prvim odstavkom 70. člena ZIUZEOP pripada javnemu uslužbencu oziroma funkcionarju v primeru odredene karantene, ki jo v skladu z 19. členom Zakona o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo in 49/20 – ZIUZEOP) z odločbo zdravi osebi odredi minister za zdravje.

Torej se tudi v primeru odredene karantene za izračun nadomestila plače uporabita enaka višina in osnova kot pri čakanju na delo.

Pri izplačilu nadomestila plače zaradi odrejene karantene se uporabi šifra G083 iz Uredbe, pri kateri se za izračun nadomestila upoštevata nova osnova in višina nadomestila.

c) Odsotnost zaradi višje sile

Skladno z drugim odstavkom 70. člena ZIUZEOP imata javni uslužbenec in funkcionar v času, ko zaradi višje sile ne opravljata dela oziroma izvršujeta funkcije, pravico do nadomestila plače v višini, kot je določena z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za primer začasne nezmožnosti zagotavljanja dela iz poslovnega razloga.

Torej se tudi primerih odsotnosti zaradi višje sile za izračun nadomestila plače uporabita enaka višina in osnova kot pri čakanju na delu.

Kot višja sila v času epidemije se tako lahko opredeli odsotnost staršev, ki zaradi varstva otrok ostanejo doma ter odsotnosti z dela zaradi nemožnosti prihoda na delo zaradi ustavitve javnega prevoza ali zaprtja mej s sosednjimi državami. Več o tem v pojasnilu MDDSZ: <https://www.gov.si/novice/2020-03-20-posodobljena-informacija-pravice-in-obveznosti-iz-delovnega-razmerja-v-casu-posebnih-okoliscin-20-3-2020/>

O odsotnosti zaradi višje sile odloči delodajalec z ustreznim aktom na podlagi vloge javnega uslužbenca.

Pri izplačilu nadomestila plače v primeru odsotnosti zaradi višje sile se uporabi šifra G083 iz Uredbe, pri kateri se za izračun nadomestila upoštevata nova osnova in višina nadomestila.

6. Dodatek za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije (71. člen)

Z 71. členom ZIUZEOP je bil določen nov dodatek za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije virusa COVID-19 za vse tiste zaposlene, ki so zaradi opravljanja svojega dela v času epidemije nadpovprečno izpostavljeni tveganju za svoje zdravje oziroma so prekomerno obremenjeni zaradi obvladovanja epidemije, in sicer so upravičeni do dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije, ki znaša največ 100% urne postavke osnovne plače. Do tega dodatka so upravičeni tudi zaposleni, ki so napoteni na delo v tujino, pri tem pa je osnova za obračun dodatka urna postavka osnovne plače zaposlenega za delo v Republiki Sloveniji.

Zaposleni, ki bodo prejeli dodatek za delo v rizičnih razmerah po 11. točki 39. člena KPJS, prav tako lahko prejmejo dodatek za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije virusa COVID-19, vendar vsota obeh dodatkov ne sme preseči 100 odstotkov urne postavke osnovne plače zaposlenega (tretji odstavek 71. člena ZIUZEOP). Do dodatka po 11. točki 39. člena KPJS pa za razliko do dodatka po 71. členu ZIUZEOP niso upravičeni direktorji in funkcionarji.

Skladno z zakonsko določbo so do izplačila dodatka lahko upravičeni vsi zaposleni, ki opravljajo delo v času epidemije, ne glede na to, ali delajo pri delodajalcu na delovnem mestu ali opravljajo delo na domu.

Pri tem v skladu z četrtrim odstavkom 71. člena ZIUZEOP v javnem sektorju odloči o višini dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije virusa COVID-19 predstojnik ali oseba, ki pri delodajalcu izvršuje pravice in dolžnosti delodajalca, oziroma funkcionar, ki vodi organ, oziroma organ, ki odloča o pravicah in obveznostih zaposlenega, s sklepom. Pri določitvi upošteva stopnjo izpostavljenosti tveganju oziroma prekomerne obremenjenosti ter obseg dodeljenih finančnih sredstev za izplačilo dodatka. Zoper sklep o upravičenosti do dodatka in njegovi višini ni pritožbe.

V šestem odstavku 71. člena ZIUZEOP je določeno, da se sredstva za financiranje tega dodatka zagotovijo v proračunu Republike Slovenije. Sam obseg sredstev za financiranje tega dodatka, njihovo razdelitev na neposredne proračunske uporabnike ter kriterije za razdelitev posrednim proračunskim uporabnikom pa določi vlada. Vlada bo določila obseg sredstev, razrez sredstev po proračunskih uporabnikih in kriterije, na podlagi katerih se bodo ta sredstva delila posrednim uporabnikom proračuna.

Nadzor nad izvajanjem določb tega člena v javnem sektorju bo opravljal Inšpektorat za javni sektor, v skladu z zakonom, ki ureja sistem plač v javnem sektorju (Zakon o sistemu plač v javnem sektorju).

Upošteva, da je bil navedeni dodatek določen na novo in v uredbi ni posebej opredeljen s šifro, se predlaga uporabo **šifre C070**, ki je bila sicer v uredbi že črtana. Treba pa je upoštevati tretji odstavek 71. člena ZIUZEOP, da zaposleni v javnem sektorju, ki so upravičenci do dodatka iz 11. točke 39. člena KPJS lahko iz naslova tega dodatka in novega dodatka za delo v času epidemije prejmejo skupaj največ 100% urne postavke osnovne plače zaposlenega, zato predlagamo, da se v informacijskih sistemih za podporo obračunu plač in drugih stroškov dela, navedena zveza z dodatkom C223 (dodatek za delo v rizičnih razmerah) upošteva.

Skladno z določbo 20. člena ZIUZEOP se dodatek iz 71. člena ZIUZEOP lahko zaposlenim izplača za obdobje od 13.3.2020 do 31.5.2020.

Na tem mestu želimo še opozoriti, da so že v pripravi tudi nekatere spremembe in dopolnitve ZIUZEOP. Ko bodo uveljavljene, vas bomo o tem obvestili.

Ministrstva prosimo, da z vsebino tega pojasnila seznanijo proračunske uporabnike iz svoje pristojnosti.

Hvala že vnaprej in prijazen pozdrav,

Boštjan Koritnik
minister

Poslano:
- naslovníkom po elektronski pošti